

Een mondje vol bramen

In het openbaar over deze heerlijke momenten praten, kan niet meer. Dan maar stiekem een haffeltje vruchten naar binnen werken. En maar hopen dat de zwartrode kleur niet bij je mond te zien is. Lekker ontspannen wat bramen plukken is er niet meer bij. De milieupolitie ligt in de stekelige struiken op de loer.

Een van de lekkerste en leukste activiteiten in de nazomer was het plukken van bramen. Al lange tijd hield je de plekjes in de gaten waar je verwachtte dat de oogst groot en zoet zou zijn. Je moest ook je geduld op de proef stellen, want je wilde ze eigenlijk al plukken als het rode er net vanaf was en ze nog net niet rijp genoeg waren. Het resultaat was dan een wat zurig samengeknepen mondje en een teleurstelling dat het nog langer ging duren. Maar als het aan sommige boswachters en gemeenten ligt, moeten we ophouden met het plukken van bramen.

De grootverzamelaars bederven het weer voor de kleintjes. Er zijn mensen die zo grondig de braamstruiken afstruinen om er flink geld aan te verdienen. Soms gaan ze daarvoor ook in natuurgebieden van de paden af om vele emmers te vullen. Mijn kinderhand en –mond was natuurlijk veel eerder gevuld.

Ondertussen ben ik zeker geen batoloog oftewel bramenkenner geworden. Zulke mensen zijn er in ons land maar een paar. Die beperkte kennis is eigenlijk vreemd, want in Noordwest-Europa en vooral Nederland groeien zeer veel soorten bramen; in ons land bijna 200. Ze hebben ook mooie namen, zoals de Koebraam, Bolle haarbraam, Vuurkambraam of Rode borstelbraam. Zo verschillend als de namen zijn, zo verschillend is ook de vorm van het blad, het type stekels, de bloemen en de vruchten.

Van onrijpe tot rijpe bramen (foto Henk Kuiper)

Overeenkomsten zijn er natuurlijk ook. De stengels verhouten en kunnen tot drie jaar oud worden. Dan sterven ze af en uit de wortel schieten weer nieuwe scheuten omhoog. De stekels heeft iedereen wel eens gezien en gevoeld. Een bramenblad is ook altijd handvormig samengesteld met vaak vijf deelblaadjes.

In het midden van een bramenbloem, met zijn vijf witachtige of roze bloembladeren, zitten een hele boel stampers met daaromheen een krans van vele meeldraden. Ieder stampertje kan uitgroeien tot een steenvruchtje; dat is één zo'n klein bolletje waarvan er meerdere in één braam zitten. Op het stuifmeel en de nectar in de bloemen komen veel zweefvliegen, hommels en bijen af.

Op allerlei plekken in de stad die niet gemaaid worden en een beetje mogen verruigen, kun je de braam vinden. Langs waterkanten, vijvers, de spoorlijn en in bosjes en parken doet hij het goed. Door de verrijking van een gebied kan de braam soms massaal optreden.

Jammer dat bramen plukken in zo'n kwaad daglicht is komen te staan, want bramen zijn nog een van de weinige dingen uit de natuur die de stadse mens durft te eten, zonder dat hij het idee heeft dat hij daarvan ziek wordt of dood gaat.

In allerlei zeer oude beerputten trof men pitjes van de braam aan. Ook de vrouw van Zweeloo, die in de Romeinse tijd in Drenthe leefde, bleek in haar maag bramenpitjes te hebben. Bramen zijn een bron van vitamine C en ook al eeuwen heeft de mens hiervan gesnoept en genoten.

Volgens mij moeten we deze traditie gewoon voortzetten. Met een bakje voor eigen gebruik de struiken afzoeken en er niet te vroeg en zeker ook niet te laat bij zijn.

Ik durf dit verhaal nu pas aan het eind van het bramenseizoen te schrijven, want anders zou ik de kans lopen om opgepakt te worden vanwege het aanzetten tot criminele activiteiten.

Rob Vereijken
september 2018